

Dosarul nr. 2ra-882/18

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud. N. Mămăligă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae
Lapinschi împotriva Băncii Comerciale „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale”
Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea sumei depozitului neachitat, a dobânzii
de întârziere, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 16 februarie 2016 Nicolae Lapinschi, prin intermediul avocatului Pavel Pitihin, a depus cerere de chemare în judecată împotriva BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA solicitând încasarea de la pârât a sumei depozitului în mărime de 40000, 64 de dolari SUA, repararea prejudiciului moral, cuantumul căruia va fi concretizat ulterior.

În motivarea acțiunii s-a invocat că Nicolae Lapinschi a deschis la 26 octombrie 2004 la filiala nr. 9 a BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA contul de depozit de tipul „Universal” cu nr. xxxxx. În aceeași zi a depus suma de 33000 de dolari SUA, cu rata dobânzii de 6% anual, fiindu-i eliberat certificatul de economii în care a fost consemnat depunerea sumei respective, contra semnătură. Ulterior, în diferite perioade a depus sau a extras din cont sume: la 29 octombrie 2004 a depus suma de 100 dolari SUA; la 26 aprilie 2005 a retras suma de 5000 dolari SUA; la 27 iunie 2005 a depus suma de 1500 dolari SUA. Modificările respective au fost înregistrate/consemnate în certificatul de economii, deținut în original și în prezent. În anul 2014 s-a prezentat la sediul pârâtului pentru a ridica mijloacele bănești depozitate, unde i s-a comunicat că soldul depozitului este zero. Nici personal, nici prin reprezentanți nu a ridicat mijloacele bănești rămase în cont. Astfel, prin cererea din 15 mai 2015 a solicitat administrației BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA oferirea ordinilor de eliberare a numerarului la contul de depozit. Prin răspunsul din 03 iunie 2015 i s-a refuzat în eliberarea actelor solicitate, din motivul

expirării termenelor de păstrare a acestora. Nefiind de acord cu răspunsul primit, la 03 iulie 2015 s-a adresat cu o altă cerere. Administrația pârâtului, prin răspunsul din 28 iulie 2015, i-a comunicat că datele stocate în sistemul informațional al Băncii atestă că în perioada 2004-2007 reclamantul a efectuat operațiuni de depunere și retragere din contul deținut în dolari SUA, ultima retragere fiind înregistrată la 06 noiembrie 2007, după care soldul contului a fost egal cu zero. La 31 iulie 2015 a mai adresat o cerere, însă nu a primit răspuns.

Reclamantul a indicat că întru soluționarea chestiunii de restituire a mijloacelor bănești pe cale amiabilă, prin cererea depusă la 28 octombrie 2015 către BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, a solicitat restituirea mijloacelor depozitate. Concomitent, a specificat că în caz de refuz, să-i fie remise copiile extraselor la contul de depozit și copiile înscrierilor din Registrul de casă pentru perioada în care s-au efectuat depuneri și retrageri din contul de depozit. Prin răspunsul primit i s-a comunicat că depozitul a fost închis la 06 noiembrie 2007, anexându-se în confirmarea acestui fapt un extras la cont pentru perioada 27 octombrie 2006 - 06 noiembrie 2007 și că actele solicitate nu pot fi eliberate datorită expirării termenelor de păstrare.

Partea reclamantă a afirmat că certificatul de economii deținut constituie titlul de creanță valabil și justifică pretențiile sale față de pârât privind restituirea mijloacelor bănești transmise cu titlu de depozit. Contrapunând datele din certificatul de economii, care atestă fiecare depunere și retragere din contul de depozit, cu datele din extrasul la cont anexat de pârât la răspunsul din 13 noiembrie 2015, a menționat că extrasul conține date eronate și irelevante contului de depozit. Astfel, conform certificatului de economii, contul de depozit a fost deschis la 26 octombrie 2004, când a fost depusă în cont suma de 33000 de dolari SUA, însă prima operațiune la cont reflectată în extrasul la cont eliberat de pârât datează cu 27 octombrie 2006, dată la care s-ar fi depus în cont suma de 1910 dolari SUA, ceea ce nu corespunde realității. O asemenea depunere de bani la cont din 27 octombrie 2006, în certificatul de economii nici nu este reflectată. La fel, susține că ultima înscriere pertinentă în certificatul de economii datează cu 30 septembrie 2005 - dată la care s-au depus 250 dolari SUA, soldul constituind la acel moment suma de 40000,64 de dolari SUA. Înscrierea din 27 octombrie 2006 din certificatul de economii nu este reală și relevantă, aceasta a fost înscrisă în mod abuziv de către angajații pârâtului în anul 2014, când s-a prezentat la sediul acestuia pentru a ridica mijloacele bănești. Aceasta diferă esențial după modul scrisului, iar prin retragerea sumei de 133,35 de dolari SUA, la acea dată soldul nu putea ajunge de la 40000,64 de dolari SUA la 31000 de dolari SUA. De asemenea, contul de depozit fiind deschis în dolari SUA, nu putea să reflecte depuneri sau retrageri în lei MD, după cum atestă extrasul de cont eliberat de pârât.

Reclamantul a remarcat că prin acțiunile abuzive și arbitrare ale pârâtului privind deposedarea ilegală de mijloacele bănești, care erau de fapt unicele economii pentru bătrânețe, i-au fost cauzate suferințe psihice puternice, care au dus la agravarea subită a sănătății sale, motiv pentru care urmează să-i fie reparat prejudiciul moral cauzat.

La 27 mai 2016, Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin au depus cerere de concretizare a pretenției referitor la încasarea prejudiciului moral în sumă de 350000 de lei.

În motivarea cererii de concretizare s-a invocat că pentru a-și asigura bătrânețea a depozitat ultimele economii ale sale. La vârsta de 67 de ani avea anumite probleme de sănătate, însă starea sănătății era stabilă. Începând cu anul 2014, datorită stresului cauzat de pârât, fiind refuzată eliberarea economiilor depozitate, deoarece acestea ar fi fost primite în luna noiembrie, anul 2007, starea sănătății s-a agravat esențial. Actele prezentate atestă cheltuielile suportate în legătură cu tratamentul efectuat, or, starea sănătății s-a înrăutățit din culpa pârâtului prin deposedarea abuzivă și ilegală de bani.

La 27 iulie 2016, Nicolae Lapinschi, prin intermediul avocatului Pavel Pitihin, a depus cerere de concretizare a acțiunii în temeiul art. 60 Cod de procedură civilă solicitând încasarea depozitului neachitat în sumă de 40000, 64 de dolari SUA, încasarea prejudiciului moral în sumă de 350000 de lei și încasarea dobânzilor de întârziere în sumă de 10359, 43 de dolari SUA. Referitor la dobânda de întârziere solicitată, s-a menționat că a fost calculată conform prevederilor art. 619 Cod civil pentru perioada întârzierii 15 mai 2015-27 iulie 2016.

Prin hotărârea din 19 august 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Lapinschi împotriva BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA cu privire la încasarea sumei depozitului neachitat, a dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral.

Prin decizia din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Nicolae Lapinschi și s-a menținut hotărârea din 19 august 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

La 23 februarie 2018 Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin au declarat recurs împotriva deciziei din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii depuse.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare au comis încălcări grave a normelor de drept material care reglementează raportul juridic litigios, au aplicat eronat și tendențios normele materiale; nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea. Raporturile de depunere a banilor de către persoane fizice la instituții bancare, specifice speței, sunt reglementate de Secțiunea 1 a Capitolului XXIV din Codul civil, art. 1222- 1227.

Partea recurentă a opinat că atât instanța de fond, cât și instanța de apel au interpretat eronat și arbitrar prevederile art. 1222 și art. 1223 din Codul civil, sub aspectul că certificatul de depozit prezentat nu constituie o probă în susținerea faptului că acesta a depozitat mijloace bănești la instituția bancară intimată și că certificatul de depozit deținut în original nu constituie actul care dă dreptul să solicite restituirea depozitului. În acest sens, precizează că, susținerea instanței de fond, preluată de către instanța de apel precum că certificatul de depozit ar fi cu titlu informativ și nu ar avea o forță obligatorie, este absolut eronată și arbitrară. Or, art. 1223 Cod civil prevede expres că forma scrisă a contractului se consideră respectată dacă banca eliberează deponentului un libret de economii, un certificat de depozit sau orice alt document care atestă depunerea banilor și care corespunde cerințelor legii și uzanțelor bancare. Respectiv, întru a combate concluzia eronată a primei instanțe precum că certificatul de depozit ar fi cu titlu informativ, a prezentat cu titlu de mostre alte certificate de depozit/de economii eliberate de BC „Moldindconbank” SA, BC „Investprivatbank” SA și BC „FinComBank” SA, utilizate de aceste

instituții bancare anume la depunerea mijloacelor bănești cu titlu de depozit. Similar certificatului de economii, mostrele certificatelor eliberate de celelalte instituții bancare, de asemenea, prevăd toate depunerile și retragerile banilor de către deponent până la momentul când soldul depozitului devine zero, ceea ce demonstrează că în cazul în care banca alege să elibereze deponentului ca dovadă a depunerii banilor la cont un certificat de economii, dar nu încheie contract, acest act (certificatul) este proba primară și de bază care permite deponentului să ceară de la instituția bancară eliberarea banilor depozitați. În acest sens, conform Regulamentului cu privire la emiterea și circulația certificatelor de depozit și economii, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60 din 25 decembrie 1992, în vigoare la momentul faptelor, la articolul 2 stabilește că certificatul de depozit sau certificatul de economii este o adeverință scrisă a băncii despre depunerea mijloacelor bănești, care legalizează dreptul deponentului sau a succesorului juridic de a primi expirând termenul stabilit suma depozitului și dobânzii asupra acestuia. Respectiv, recurentul a făcut proba că conform uzanțelor bancare în sfera depozitării mijloacelor bănești, băncile aleg să elibereze deponenților certificate de depozit, în baza cărora deponentul face retrageri și suplinește soldul, care și este documentul care demonstrează că deponentul deține dreptul de a revendica de la instituția bancară suma de bani depozitată. Astfel, concluziile instanței de fond și de apel precum că certificatul de depozit este doar informativ și nu dă dreptul să ceară restituirea banilor depozitați, contravin expres art. 1223 Cod civil, precum și actelor subordonate legii - Regulamentului cu privire la emiterea și circulația certificatelor de depozit și economii, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60 din 25 decembrie 1992, în vigoare până la 06 mai 2005 și Regulamentul nou nr. 94 din 31 martie 2005. Or, instanțele ierarhic inferioare având obligația legală de a înlăptui justiția în strictă conformitate cu legea, urmau să aplice corect anume aceste prevederi legale și normele regulamentelor menționate pentru a constata pe baza certificatului de depozit, în temeiul raporturilor contractuale născute între părți, prin depozitarea la 26 octombrie 2004 a sumei de 33000 de dolari SUA cu eliberarea certificatului de depozit ca dovadă a acestui fapt și să admită acțiunea.

Recurentul a indicat că interpretarea abuzivă și absolut eronată de către instanțele ierarhic inferioare a prevederilor art. 1222, 1223 Cod civil și a normelor Regulamentului cu privire la emiterea și circulația certificatelor de depozit și economii, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60 din 25 decembrie 1992, în vigoare până la 06 mai 2005 și Regulamentului nr. 94 din 31 martie 2005, a condus la încălcarea flagrantă a articolului 1 al Primului Protocol Adițional la CEDO, care garantează dreptul de proprietate, lipsindu-l în mod arbitrar de banii depozitați.

Partea recurentă a menționat că ambele instanțe au apreciat arbitrar probele prezentate de partea reclamantă, contrar normelor de apreciere prevăzute de art. 130 CPC, iar aceste erori au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale și anume a dreptului la un proces echitabil, lipsindu-l în mod arbitrar de proprietatea sa asupra banilor, drept care este garantat atât de Constituția Republicii Moldova la art. 46, cât și de Articolului 1 al Primului Protocol Adițional la CEDO.

Recurentul a considerat că instanța de fond absolut arbitrar a respins forța probantă a certificatului de depozit, indicând fără nici o argumentare legală că

certificatul ar reprezenta un act informativ și nu un titlu de valoare fără de care intimatul nu ar fi eliberat sumele depozitate - pentru a combate această concluzie eronată a instanțelor. În situația în care instanța de fond pe de o parte constată că între reclamant și pârât persistă raporturi contractuale și ca dovadă pârâtul a eliberat un certificat (de depozit), este neclară respingerea acțiunii din motiv că certificatul de depozit ar fi cu titlu informativ și la prezentarea lui la instituția bancară, nu ar da dreptul la retragerea banilor depozitați. Aceeași motivare arbitrară și ilegală a fost preluată și de instanța de apel, or, în instanța de apel au fost prezentate suplimentar probe (calendare) care confirmă că în extrasele bancare prezentate de intimat și pe care atât prima instanță, cât și instanța de apel își bazează concluziile sale de respingere a acțiunii, figurează retragerea banilor/sau depuneri în zile de sâmbătă și duminică, zile nelucrătoare. Aceeași situație cu retrageri și depuneri în zile de sâmbătă și duminică este și în privința celui alt extras bancar, la care instanțele fac referire și argumentează că se demonstrează că banii au fost retrași de către reclamant, extras care nu are nici o forță probantă, nefiind nici semnat de factorii de decizie a intimatului și nici ștampilat și nu putea sta la baza concluziilor instanțelor de judecată de respingere a acțiunii. Extrasul bancar intitulat „Interogare ASBON 2004-2010” reflectă efectuarea unor operațiuni în Euro, MDL și USD, pe când contul de depozit era exclusiv în USD, nefiind pertinent speței și pentru acest motiv. Intimatul invocă că mijloacele bănești au fost retrase și soldul a devenit zero la 06 noiembrie 2007, însă extrasul reflectă efectuarea operațiunilor și în anii 2008 și 2009. Aceste ilegalități au dus la aprecierea absolut arbitrară a probelor ce ar demonstra în opinia instanței de fond și cea de apel că ar fi retras banii depozitați, însă aceste pretinse probe nu întrunesc criteriile prevăzute de art. 130 alin. (3) Cod de procedură civilă, de relevanță, admisibilitate și veridicitate.

Partea recurentă a susținut că instanțele de judecată au atribuit forță probantă unor înscrisuri ale intimatului, considerând ca dovedite circumstanțe privind retragerea banilor depozitați, întemeind concluziile pe niște extrase bancare care nu întrunesc criteriile de relevanță, admisibilitate și veridicitate și nu pot fi puse la baza concluziilor de respingere a acțiunii și în virtutea prevederilor art. 121 și 122 Cod de procedură civilă sunt inadmisibile și impertinente.

Totodată, a atenționat că extrasele bancare prezentate în ultimele ședințe de judecată în instanța de apel, nu au nici o relevanță și nici o tangență cu litigiul, acestea se referă la perioada anilor 2009-2016 și cu totul la alte conturi de depozit, deschise la intimat din cauza dobânzilor atractive, iar aceste acte nu demonstrează în nici un mod că a ridicat mijloacele bănești de la contul de depozit deschis la intimat în octombrie 2004 la contul de depozit de tipul „Universal” cu nr. 109470. Respectiv nu au nici o relevanță, iar instanțele de judecată nu erau în drept să-și bazeze concluziile sale pe aceste înscrisuri. În repetate rânduri a solicitat prezentarea actelor, probelor care dovedesc retragerea mijloacelor bănești depozitate, însă nu au prezentat nici o probă în acest sens, ceea ce denotă că certificatul de depozit este o probă relevantă și admisibilă pretenției de obligare a intimatului să restituie mijloacele bănești depozitate. Anume pentru a demonstra instanței că intimatul ascunde anumite fapte legate de ridicarea ilicită a banilor de la contul de depozit, a fost prezentată instanței de apel ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 07 noiembrie 2017 privind intentarea dosarului penal pe faptul delapidării depozitului bancar de către angajați intimatului, căreia instanța de apel a refuzat să-i dea o

apreciere legală, respingând-o voalat precum că este o copie, cu toate că este certificată în mod corespunzător.

În opinia părții recurente, caracterul arbitrar al interpretării probelor și încălcării în mod flagrant a dreptului la un proces echitabil, îl constituie și modul în care instanța de apel și-a motivat concluzia de respingere a apelului. Nu poate fi probat faptul că a ridicat mijloacele bănești prin niște rapoarte la inspectoratul fiscal și alte organe, or, aceste probe nu sunt pertinente și nici admisibile obiectului probației din speță. Toate aceste motive arată la caracterul abuziv și arbitrar al aprecierii materialului probator și încălcării grave a drepturilor la un proces echitabil, ce a dus la respingerea acțiunii.

La 10 mai 2018 Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin au înregistrat supliment la recursul declarat împotriva deciziei din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, citarea reclamantului/recurent în ședință pentru a da explicații Colegiului pe marginea acestor fapte.

Suplimentar argumentelor expuse în recursul motivat depus împotriva hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel, partea recurentă a indicat că la materialele cauzei se află proba de bază - certificatul de economii, care justifică dreptul de a cere încasarea banilor puși la păstrare pe contul de depozit la intimat și conform art. 1223 Cod civil, reprezintă un contract pentru părți. Certificatul de economii are toate semnele de securitate, pe prima pagina sunt aplicate 2 ștampile ale intimatului cu semnătura controlorului și a casierului; fiecare retragere și depunere de bani este contrasemnata de către reprezentantul intimatului, ceea ce corespunde Regulamentului cu privire la emiterea și circulația certificatelor de depozit și economii, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație a BNM nr. 60 din 25 decembrie 1992.

Recurentul a precizat că la cerințele sale privind eliberarea ordinelor de retragere a mijloacelor bănești, colaboratorii băncii, timp de un an și șapte luni, îi comunicau că așa cont nu există, însă nu au prezentat nici o cerere din partea reclamantului prin care s-ar fi închis contul de depozit. La 28 iulie 2015, după a doua cerere, Banca a eliberat un extras din 20 iulie 2015 cu valute în: dolari SUA, euro și lei MD, însă contul de depozit a fost deschis doar în dolari SUA, extrasul fiind eliberat după ce certificatul de depozit a fost în posesia reprezentanților băncii timp de peste o oră. Extrasul este început cu data de 27 iulie 2007, pe când în certificatul de economii prima depunere este în 26 octombrie 2004. Extrasul din 20 iulie 2015 nu are nici o semnătură și nici o ștampilă a Băncii, însă prima instanță și instanța de apel l-au pus la baza concluziilor de respingere a acțiunii. Banca nu a prezentat nici o probă precum că contul de depozit este închis și precum că banii au fost retrași. Unicul extras de cont eliberat de Bancă care conține ștampilă și semnătură este cel din 13 noiembrie 2015, însă acest rulaj la fel nu este unul veridic, deoarece recurentul a depus banii la contul de depozit la 26 octombrie 2004, iar prima operațiune arătată în acest extras începe abia la 27 octombrie 2006, adică peste 2 ani.

Recurentul a opinat că argumentele reprezentantului pârâtului precum că certificatul de depozit trebuie să conțină ștampilele Băncii sunt false și induc în eroare instanțele de judecată. Certificatul de depozit prezentat în original conține toate elementele necesare, conform pct. 2, 3, 6, 7, 16-21 ale Regulamentului cu

privire la emiterea și circulația certificatelor de depozit și economii, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60 din 25 decembrie 1992. Nici instanța de fond și nici cea de apel nu au dat apreciere faptului că reprezentantul pârâtului a recunoscut că a fost deschis contul de depozit și că banii au fost depuși la cont conform certificatului de depozit. La fel, nu au dat nici o apreciere precum că anume certificatul de depozit confirmă depunerea banilor la cont, iar alte probe ce ar confirma retragerea, la dosar nu au fost prezentate. Instanța de apel nu a dat nici un răspuns, or, în opinia recurentului, era important de a fi explicat înscrierile și anume calendarele pentru anii 2007-2010, prin care s-a arătat că extrasul Băncii din 20 iulie 2015 de la conține operațiuni false de retragere a banilor în zile de sâmbătă și duminică care sunt zile nelucrătoare.

Partea recurentă a invocat că, instanța de apel ilegal și în mod părtinitor a dispus reluarea examinării cauzei, dispunând prezentarea de la organele de resort și anume Banca Națională a Moldovei și Inspectoratul Fiscal de Stat a rapoartelor financiare și operațiunile care au fost efectuate cu suma din contul reclamantului, or, nici o parte nu a solicitat prezentarea de probe suplimentare, iar instanța poate relua procesul doar pentru clarificarea unor noi circumstanțe sau cercetarea suplimentară a unor probe, rezultând din prevederile art. 240 alin. (2) Cod de procedură civilă, dar nu din proprie inițiativă să dea indicații intimatului să prezinte anumite probe. Cauza se judecă pe baza probelor care au fost prezentate de părți.

Totodată, a relevat că instanța de apel nu a dat nici o apreciere probelor prezentate și anume mostrele de certificate de economii eliberate de alte instituții financiare din țară, care demonstrează că la ridicarea întregii sume a depozitului, instituția bancară indică în certificatul de depozit că suma a fost retrasă integral, ceea ce în speță nu este indicat și nici unul din aceste certificate nu conține anumite ștampile la semnăturile de retragere a banilor din certificate, ceea ce demonstrează că nici o bancă nu aplica ștampile la retragerea banilor puși la depozit, or, argumentele reprezentantului pârâtului nu corespund adevărului. Introducerea unor înscrieri în certificat sunt ilegale, deoarece banii din contul xxxxx nu au fost retrași și contul nu a fost închis, iar deschiderea altui cont nr. xxxxxx în lipsa cererii și a contractului semnat de reclamant este un fals și o încălcare gravă a legislației în vigoare a RM și a Regulamentului Băncii Naționale a Moldovei nr. 60 cu privire la emiterea și circulația certificatelor de depozit și economii din 25 decembrie 1992, care strict reglementează deschiderea și închiderea conturilor de depozit.

La 15 iunie 2018 Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin au înregistrat supliment la recurs solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii. Totodată, au fost indicate expres sumele solicitate spre încasarea conform cererii de chemare în judecată și anume: -suma depozitului nerambursat de 40000, 64 dolari SUA; -dobânda legală de 20374, 02 dolari SUA, în temeiul art. 619 Cod civil, pentru perioada 15 mai 2015-01 iunie 2018, concretizând mărimea dobânzii; -cheltuielile de judecată formate din taxa de stat în sumă de 2500 de lei (2000 de lei în instanța de apel și 500 de lei în instanța de recurs); prejudiciul moral în sumă de 350000 de lei cauzat prin refuzul abuziv al pârâtului de restituire a depozitului bancar.

În motivarea recursului s-a invocat că aprecierea mărimii prejudiciului moral îl lasă la discreția instanței, specificând că din cauza stresului ca urmare a sustragerii banilor săi din cont și gândul că nu va mai putea obține bani de la intimat, a dus la

înrăutățirea xxxxxx, în anul 2016, în timpul desfășurării procesului de judecată, pentru tratamentul căruia este necesară suma de 250000 de lei. Pentru tratamentul xxxxx, care s-a agravat și pentru menținerea în funcție a organelor vitale, a suportat deja cheltuieli în sumă de 350000 de lei. Sumele solicitate constituie doar jumătate din suma necesară pentru tratamentul definitiv care urmează a fi efectuat în Germania și/sau Israel (xxxxxx).

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 30 noiembrie 2017, iar Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin au declarat recurs la 23 februarie 2018.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a fost primită la 12 ianuarie 2018 de către recurent (Vol.II, f.d.38). Astfel, recursul declarat la 23 februarie 2018 se consideră a fi în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 30 mai 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a), c) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată ; a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și

obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Din materialele cauzei rezultă că Nicolae Lapinschi, prin intermediul avocatului Pavel Pitihin, prin cererea de chemare în judecată depusă la 16 februarie 2016, cu concretizările ulterioare din 27 mai 2016 și din 27 iulie 2016, a solicitat încasarea depozitului neachitat în sumă de 40000, 64 de dolari SUA, încasarea prejudiciului moral în sumă de 350000 de lei și încasarea dobânzilor de întârziere în sumă de 10359, 43 de dolari SUA (Vol.I, f.d.7-11, 56, 72-75).

Prin hotărârea din 19 august 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Lapinschi împotriva BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA cu privire la încasarea sumei depozitului neachitat, a dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral (Vol.I, f.d.105, 108-114, Vol.II, f.d.27-35).

Conform art. 1222 alin.(1) Cod civil, prin contractul de depozit bancar, banca sau o altă instituție financiară (bancă), licențiată conform legii, primește de la clientul său (deponent) sau de la un terț în folosul deponentului o sumă de bani pe care se obligă să o restituie deponentului după un anumit termen (depozit la termen) sau la cerere (depozit la vedere).

Colegiul relevă că instanțele ierarhic inferioare au reținut că la 26 octombrie 2004 Nicolae Lapinschi a deschis la BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, Filiala nr. 9, contul de depozit de tip „Universal” cu nr. 109470, la care s-a depus în aceeași zi suma de 33000 de dolari SUA, cu rata dobânzii de 6% anual, fiind eliberat în acest sens un certificat (Vol. I, f.d.32-33).

Aici Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului precum că certificatul eliberat confirmă depozitarea mijloacelor bănești la BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, Filiala nr. 9, or, intimatul nu neagă însăși depozitarea mijloacelor bănești de către Nicolae Lapinschi.

Concomitent instanțele au indicat că pe parcurs suma impozitului a fost modificată prin depuneri sau retrageri din cont, iar la 06 noiembrie 2007 a fost efectuată ultima retragere a mijloacelor bănești, după care soldul contului a fost egal cu zero (Vol.I, f.d.40-41).

Colegiul notează că reclamantul își exprimă dezacordul referitor la extragerea integrală din contul bancar a sumei la 06 noiembrie 2007, deoarece nu a ridicat personal mijloace bănești și nu a împuternicit o altă persoană de a exercita aceste acțiuni în numele său.

Totodată, a specificat că înscrierile efectuate în certificatul eliberat de bancă la deschiderea contului de depozit nu coincid cu datele conform informației prezentate de bancă, căreia instanțele ierarhic inferioare i-au dat prioritate.

La acest capitol, Colegiul menționează că instanțele ierarhic inferioare au precizat că certificatul prezentat de Nicolae Lapinschi, eliberat pentru contul bancar nr. 109470 din 26 octombrie 2004, este un act informativ și nu cu titlu de valoare.

Sub acest aspect, Colegiul reliefa că pct. 2 al Regulamentului cu privire la emiterea și circulația certificatelor de depozit și economii, aprobat prin Hotărârea

Băncii Naționale a Moldovei nr. 60 din 25 decembrie 1992 (în vigoare la deschiderea contului bancar, abrogată prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 94 din 31 martie 2005) prevede că certificatul de depozit sau certificatul de economii (în continuare certificat) este o adeverință scrisă a băncii despre depunerea mijloacelor bănești, care legalizează dreptul deponentului (în continuare beneficiar) sau a succesorului juridic de a primi expirând termenul stabilit suma depozitului și dobânzii asupra acestuia.

Conform pct. 3 al aceluiași Regulament, dreptul de emiteră a certificatelor aparține numai instituțiilor înregistrate ca persoană juridică și sunt autorizate de Banca Națională a Moldovei să efectueze operațiuni bancare, iar conform pct. 4, certificate de depozit pot fi eliberate numai persoanelor juridice, înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova. Certificate de economii - numai locuitorilor Republicii Moldova.

Aici este de menționat că pct. 12 al Regulamentului cu privire la emiteră și circulația certificatelor de depozit și economii, aprobat prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 60 din 25 decembrie 1992, prevede că formularul certificatului trebuie să conțină în mod obligatoriu următoarele rechizite: - marca firmei băncii-enumerate; - denumirea „certificat de depozit” sau „de economii”; - indicarea motivului de eliberare a certificatului (depozit sau depunere de economii); - data vărsământului depozitului sau economiilor; - suma depozitului sau al depunerii în cifre și în litere; - obligația incontestabilă a băncii de a întoarce suma vărsată în depozit sau în depunere și a dobânzilor asupra lor; - data solicitării sau rambursării de către beneficiar a sumei certificatului; - rata dobânzii pentru folosirea depozitului sau a depunerii; - suma dobânzii aferente; - denumirea și adresa băncii emitente, pentru certificatul nominativ și a beneficiarului; - semnăturile a două persoane, autorizate de către bancă să semneze și ștampila băncii; - formularul certificatului nominativ de depozit trebuie să aibă loc și pentru semnăturile de cesiune.

De altfel, în contextul prevederilor Hotărârii Băncii Naționale a Moldovei nr. 94 din 31 martie 2005, prin care s-a aprobat Regulamentul cu privire la condițiile, modul de emisiune și circulație a certificatelor bancare de depozit și a cambiilor bancare (abrogat la 06 noiembrie 2015 prin Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 38 din 24 septembrie 2015), elementele obligatorii ce urmează a fi conținute în certificatul eliberat de bancă, în esență, s-au păstrat.

Mai mult ca atât, însuși intimatul conform referinței depuse la cererea de chemare în judecată a indicat că depozitul în dolari SUA care a fost păstrat în contul nr. 109470 al lui Nicolae Lapinschi era un cont la vedere cu posibilitatea depunerii și retragerii banilor în/din cont pentru care nu se eliberau certificate de depozite sau economii.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că lui Nicolae Lapinschi i-a fost eliberat un certificat la deschiderea contului de depozit, instanța ierarhic inferioară la rejudecarea cauzei urmează a verifica și determina necesitatea eliberării certificatului și valoarea acestuia în raport cu normele de drept, or, instanța eronat îl califică ca un act cu titlu informativ.

Conform art. 1223 Cod civil contractul de depozit bancar trebuie să fie încheiat în scris. Forma scrisă a contractului se consideră respectată dacă banca eliberează

deponentului un libret de economii, un certificat de depozit sau orice alt document care atestă depunerea banilor și care corespunde cerințelor legii și uzanțelor bancare.

În sensul normelor citate, certificatul eliberat confirmă raporturile dintre bancă și deponent, or, instanța de fond a constatat că între reclamant și pârât persistă raporturi contractuale.

Astfel, în cazul în care instanțele de judecată constată că există raporturi contractuale între părți, iar libretul de economii este un act doar cu caracter informativ, urmează a se verifica care este actul ce confirmă raporturile dintre părți și conținutul acestor raporturi.

Subsecvent Colegiul reiterează că la rejudecarea cauzei urmează a fi verificat care a fost necesitatea eliberării unui astfel de certificat, în condițiile în care contul deschis ar fi fost unul la vedere și nu ar fi fost necesar eliberarea unui certificat. Or, din sensul dispoziției art. 1223 Cod civil, forma scrisă a contractului de depozit bancar este obligatorie și se consideră respectată anume dacă banca eliberează deponentului un libret de economii, un certificat de depozit sau orice alt document care atestă depunerea banilor și care corespunde cerințelor legii și uzanțelor bancare.

Aici Colegiul precizează că norma citată nu prevede excepții la eliberarea certificatelor, indiferent depozitul este la termen sau la vedere, deoarece eliberarea unui document care atestă depunerea banilor (indiferent de forma acestuia: certificat, libret etc.) confirmă respectarea formei scrise.

În această ordine de idei, Colegiul notează că instanțele ierarhic inferioare pripit și prin neelucidarea completă a circumstanțelor cauzei și prin interpretarea eronată a normelor de drept au dispus respingerea acțiunii. Or, instanțele de judecată inferioare, în esență, s-au axat doar pe informația prezentată de către pârât și anume extrasul din cont din 13 noiembrie 2015 (Vol.I, f.d.41) și extrasul istoriei operațiilor a BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA, Filiala nr. 9 (Vol.I, f.d.58-63), care ar confirma retragerea integrală a sumei la 06 noiembrie 2017 de către deponent și care ar avea prioritate în raport cu certificatul prezentat de către Nicolae Lapinschi.

La acesta capitol, Colegiul menționează că înscrisurile prezentate de către pârât sunt întocmite unilateral de ultimul și nu este confirmată corectitudinea conținutului acestora cu alte probe la care ar fi avut acces și recurentul.

Astfel, Colegiul constată o apreciere arbitrară a probelor de către instanțele inferioare, fără o motivare certă și consistentă a motivelor unei atare poziții.

La fel, reclamantul a prezentat cu titlu de probe certificatele eliberate de instituțiile bancare similare care ar reflecta depunerile și retragerile mijloacelor bănești din conturile bancare deschise în instituțiile respective și conform cărora ar fi evidente operațiunile până când contul devine „zero”, ceea ce nu s-ar atesta în cazul operațiunilor efectuate la contul deschis la BC „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” SA. Astfel, instanța de apel urma a supune aprecierii și aceste probe.

De asemenea, Colegiul reține la lipsa aprecierii din partea instanței de apel a probelor și anume a datelor din calendar, or, conform extraselor bancare s-ar indica la retragerea și depunerilor mijloacelor bănești în zile de odihnă (sâmbătă și duminică). Astfel, în condițiile în care reclamantul pretinde că banca nu i-ar fi restituit integral banii depozitați în baza contractului de depozit, instanța avea cel puțin obligația de a supune aprecierii aceste probe prin prisma concludenței și pertinentei, or, reclamantul pretinde că ar fi fost efectuate operațiuni bancare în zilele

de odihnă, ceea ce în opinia sa, este inadmisibil, deoarece ar fi zile nelucrătoare pentru instituția bancară.

În conformitate cu art.130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

De altfel, libera apreciere a probelor este strâns legată de regula cercetării sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cauzei și probelor. Astfel, libera apreciere a probelor nu înseamnă arbitrar, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt expuse de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele conform legii. Motivarea se exprimă prin faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să indice motivele unei asemenea soluții.

Or, în sensul legii, în cazul respingerii apelului, instanța de apel urmează să expună în decizie concluzia cu privire la toate argumentele invocate de apelant, să întemeieze motivele în legătură cu care argumentele apelantului din cererea de apel au fost recunoscute ca neîntemeiate. Instanța de apel nu se va referi la simpla constatare a faptului netemeinicii apelului, deoarece în acest caz decizia apare ca nemotivată.

La fel, este de menționat că însăși partea pârâtă invocă în poziția sa referitor la faptul că depozitul păstrat în contul nr. 109470 al lui Nicolae Lapinschi este în dolari SUA, însă conform extraselor bancare se reflectă efectuarea operațiunilor atât în dolari, cât și în euro și în lei moldovenești.

Concomitent Colegiul notează că legea procesuală civilă prezumă dreptul instanței de a se expune asupra inițiativelor în cadrul unui proces. În contextul dat, Colegiul citează prevederile art. 26 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Or, prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării pripite și arbitrare a litigiului dedus judecării.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice și circumstanțele cauzei în partea ce țin de argumentele invocate de recurent, probele, obiecțiile acestuia în raport cu pretențiile sale și obiecțiile părții oponente, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO. Procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că eroarea admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin și a casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, în contextul cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă și să reflecte motivele sale prin prisma probelor ca fiind pertinente soluționării pricinii sau după caz preferința unor probe în defavoarea altora. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Nicolae Lapinschi și avocatul Pavel Pitihin.

Se casează decizia din 30 noiembrie 2017 a Curții de apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Lapinschi împotriva Băncii Comerciale „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea sumei depozitului neachitat, a dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu